

ПРО РОБОТУ ЛАБОРАТОРІЇ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗА ПЕРІОД 2017-2018 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати діяльності лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ у соціологічному та соціально-психологічному напрямках, показано важливість соціології як науки та навчальної дисципліни, розглянута специфіка адаптації та особистісні ресурси студентської молоді.

Ключові слова: значення соціології, соціологічні дослідження, адаптації студентської молоді, особистісні ресурси, лабораторія соціологічних досліджень.

Abstract

The article presents the results of the activity of the Laboratory of Sociological Researches of VNTU in sociological and socio-psychological directions, shows the importance of sociology as a science and discipline, the specifics of adaptation and personal resources of student youth are considered.

Keywords: the significance of sociology, sociological research, adaptation of student youth, personal resources, laboratory of sociological research.

Соціологія – це наука, що вивчає структури суспільства, їхні елементи, соціальні процеси, що протікають у даних структурах. Такий підхід до вивчення складного суспільства забезпечує можливість для всебічного вивчення всіх елементів суспільства. У системі всіх наук соціологія – єдина наука, що вивчає суспільство в цілому, у комплексі, у всій складності й різноманітності соціальних процесів, відносин й явищ. Соціологія робить глобальні узагальнення, виводити найбільш загальні закономірності життєдіяльності всього суспільства й окремих соціальних груп у ньому, а також виявляє відношення людини й суспільства, суспільства й природи. Основна особливість соціологічного підходу – комплексний характер. Соціологія, на відміну від інших наук, розглядає суспільство в комплексі, виявляючи загальні закономірності різних сферах соціального буття [6].

Соціологія вивчає людину як принципово суспільну істоту, тобто як істоту, що народжується, що формується й діє усередині певного співтовариства, усередині певної системи суспільних зв'язків і відносин. Соціологія відмовляється говорити про людину як про «людину взагалі». Різним епохам, різним співтовариствам відповідають різні типи людини. Людина не народжується на незаселеному острові. Людина живе й формується серед людей. У такому підході складається особливість соціології як науки, її специфіка.

Без розуміння устрою навколишнього нас соціального світу в наш час дуже складно орієнтуватися в суспільстві, а тим більше їм управляти. Тому соціологічна експертиза зараз використовується для прийняття державних рішень, законів, управління бізнесом. Без неї не обходяться журналістика й реклама, суспільні й правозахисні організації [2].

Лабораторія соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету була створена 1 грудня 2002 року на підставі Указу Президента України "Про розвиток соціологічної науки в Україні" від 25 квітня 2001 року.

Лабораторія функціонує у 2-х напрямках:

- Соціологічному, який передбачає здійснення моніторингу актуальних проблем студентської молоді та професорсько-викладацького складу ВНТУ та популяризацію соціологічної інформації серед населення;

- Соціально-психологічному, який передбачає забезпечення можливості отримання соціально-психологічної допомоги студентами та професорсько-викладацьким складом ВНТУ

За звітний період лабораторією було проведено дослідження стану громадської думки студентської молоді ВНТУ різних курсів і факультетів та опубліковані наукові роботи по кожному із них:

Загальноуніверситетські:

- «Мотиви вступу до ВНТУ-2017», об'єкт дослідження весь перший курс ВНТУ за квотною вибіркою n=263;

- «Вплив інформаційних технологій на особистісний розвиток студентів», моніторингове дослідження в рамках соціально-психологічного дослідження «Успішна особистість сьогодення», об'єкт дослідження весь перший курс ВНТУ за квотною вибіркою n=263;
- Окремо по факультетам та студентським групам:

№	Назва дослідження	Форма звітності
1	Сучасні екологічні проблеми	Слободянюк А. В. Сучасні екологічні проблеми [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Т. В. Лесько // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4634 .
2	Що потрібно для щастя?	Зваришук С. А. Що потрібно для щастя? [Електронний ресурс] / С. А. Зваришук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4618 .
3	Виховання дітей у сім'ї	Майборода Т. В. Виховання дітей у сім'ї [Електронний ресурс] / Т. В. Майборода, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4656 .
4	Оцінка стану сімейних стосунків	Коваль К. С. Оцінка стану сімейних стосунків [Електронний ресурс] / К. С. Коваль, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4630 .
5	Оцінка впливу телебачення на соціальну поведінку людей	Слободянюк А. В. Оцінка впливу телебачення на соціальну поведінку людей [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, В. Р. Решетник // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4725 .
6	Ставлення студентської молоді до релігії	Слободянюк А. В. Ставлення студентської молоді до релігії [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, О. І. Шевчук // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4719 .
7	Жінка в науці та політиці	Богачук Г. В. Жінка в науці та політиці [Електронний ресурс] / Г. В. Богачук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4602 .
8	Інформаційна система Internet в житті студента	Тітова К. С. Інформаційна система Internet в житті студента [Електронний ресурс] / К. С. Тітова, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4686 .
9	Характеристика роботи, що приносить задоволення	Стецюк В. В. Характеристика роботи, що приносить задоволення [Електронний ресурс] / В. В. Стецюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4716 .
10	Проведення вільного часу студентами	Монастирська В. В. Проведення вільного часу студентами [Електронний ресурс] / В. В. Монастирська, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. –

		Режим доступу: 1https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4718 .
11	Причини конфліктності у колективі	Кривіцька В. В. Причини конфліктності у колективі [Електронний ресурс] / В. В. Кривіцька, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4631 .
12	Рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів	Івчук Н. В. Рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів [Електронний ресурс] / Н. В. Івчук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4624 .
13	Проблема злочинності молоді	Лошак М. В. Проблема злочинності молоді [Електронний ресурс] / М. В. Лошак, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4637 .
14	Праця громадських організацій колективу	Петричко М. В. Праця громадських організацій колективу [Електронний ресурс] / М. В. Петричко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4676 .
15	Оцінка читацької культури студентської молоді	Сидорук В. О. Оцінка читацької культури студентської молоді [Електронний ресурс] / В. О. Сидорук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4670 .
16	Проблеми тютюнопаління у молодіжному середовищі	Дівак В. В. Проблеми тютюнопаління у молодіжному середовищі [Електронний ресурс] / В. В. Дівак, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4616 .
17	Вплив телебачення: проблеми та наслідки	Касянчук Н. В. Вплив телебачення: проблеми та наслідки [Електронний ресурс] / Н. В. Касянчук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4611 .
18	Ставлення студентів до сортування сміття	Подольчук К. В. Ставлення студентів до сортування сміття [Електронний ресурс] / К. В. Подольчук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4310 .
19	Мобільний зв'язок в житті сучасної людини	Стахов Л. П. Мобільний зв'язок в житті сучасної людини [Електронний ресурс] / Л. П. Стахов, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4713 .
20	Снід: міф чи реальна загроза?	Гудименко О. О. Снід: міф чи реальна загроза? [Електронний ресурс] / О. О. Гудименко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4614 .
21	Чи є важливою дружба у нашому житті	Іванчик Т. В. Чи є важливою дружба у нашому житті [Електронний ресурс] / Т. В. Іванчик, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4614 .

		березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4008 .
22	Ставлення до кохання	Варушечкіна М. В. Ставлення до кохання [Електронний ресурс] / М. В. Варушечкіна, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4606 .
23	Соціологічна оцінка патріотичних настроїв сучасної молоді	Слободянюк А. В. Соціологічна оцінка патріотичних настроїв сучасної молоді [Текст] / А. В. Слободянюк // Українське суспільство в умовах війни: виклики сьогодення та перспективи миротворення: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Маріуполь, 9 червня 2017 р. – Маріуполь: ДонДУУ, 2017. – С. 126-129.

Також при лабораторії соціологічних досліджень працює **Студія молодого соціолога**. Як результат роботи - підготовка 22 студентів до наукових конференцій (одна студентка підготовлена до виступу на пленарному засіданні конференції), створення мультимедійної продукції за результатами соцдосліджень, та такої, що використовується в навчальному та виховному процесі.

Організована робота секції «Соціологія» XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. за участю представників інших організацій та навчальних закладів.

Розширено структуру сайту лабораторії. Створено нові сторінки. На сайті запрацювала розроблена А.В.Слободянюком автоматична система розрахунку об'єму генеральної та вибіркової сукупності, помилки вибірки <http://socio-lab.vntu.edu.ua/calculator/>

Постійно проводяться просвітницько-виховні заходи зі студентами ВНТУ: День Конституції, Річниця трагедії на Чорнобильській АЕС, День Героїв Небесної сотні, День святої Покрови Пречистої Богородиці, 75-а річниця створення Української повстанської армії (УПА) – 1942 р., День Українського козацтва та День захисника України, День Гідності та Свободи, 100-літня річниця бою під Крутами, Міжнародний День Демократії та інші. Опубліковано ряд статей в часописі “Імпульс”.

В соціально психологічному напрямку діяльності лабораторії було проведено:

- кількість індивідуальних консультацій (звернень до фахівців протягом навчального року): студентів 1-го курсу – 11 осіб
  - студентів 2-го курсу – 12 осіб
  - студентів 3-го курсу – 5 осіб
  - студентів 4-го курсу – 2 особи
- куратори студентських груп із групами (тренінг «Пошук») – 5 груп по 5 годин
- тренінг із викладачами та співробітниками ВНТУ «Успішний лідер» - 3 групи по 3 заняття
- тематика звернень:
  - організація власної навчальної діяльності – 14
  - особливості міжособистісної комунікації з ровесниками – 14
  - міжособистісні стосунки у студентському колективі – 12
  - особисті (інтимні взаємини) – 4
  - психоемоційний стан - 20

Лабораторія завжди бере активну участь у процесі реалізації гуманітарної політики та виховної роботи у ВНТУ (за окремим планом).

Освіта є найважливішою основою процесу формування людини, її морального обличчя, світосприйняття, а також показником рівня економічного, політичного, духовного розвитку суспільства [3].

Дослідження особистісних ресурсів студентської молоді обумовлюється особливостями соціальних, економічних, культурних процесів, характерних для суспільства [4].

Учитися бути особистістю – одна з найважчих наук, адже вона пов'язана з удосконаленням особистого характеру, зі здібністю діяти автономно, виявляючи самостійність суджень і високу особисту відповідальність за свої дії та вчинки

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ.. В.Шовкун, А.Олійник; Наук. Ред. О.Іващенко. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
2. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському

суспільстві [Текст] // Вісник «ВП». – 2011. – №1. – С.16-20.

3. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.

4. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Slobodyanyuk Anatoly V — PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.